

ZVERI - Odprto pismo predsedniku vlade, g. Marjanu Šarcu, ministrici za kmetijstvo, ga. Aleksandri Pivec in ministru za okolje, g. Simonu Zajcu

Naj takoj v uvodu povem, da že celo, 70 let dolgo življenje živim in kmetujem na samotni gorski ekološki kmetiji, da sem tako kot je bil pokojni oče tudi sam lovec, da spoštujem naravo, saj živim v njenem neposrednem objemu in da spoštujem tudi vse naravo in okolje varstvenike, ki se argumentirano in razumno zavzemajo za ohranjanje narave in okolja. Vest pa mi ne da miru, da bi ob odnosu države do upravljanja velikih zveri, ne izrazil svojega ogorčenja in ogorčenja številnih prizadetih kmetov.

Zaradi pokolov domačih živali, je šest NVO iz področja kmetijstva in gozdarstva, že v marcu letošnjega leta zahtevalo nujen sestanek z ministrom za okolje in prostor (MOP). Sestanek je MOP v razširjeni sestavi sklical šele 22. maja, žal pa g. minister Zajc, pred kmete niste upali stopiti sami. Na sestanek ste poslali državnega sekretarja in nekaj uradnikov brez pooblastil. Na zahtevo sindikata se je sestanka udeležil tudi državni sekretar ministrstva za kmetijstvo, g. Podgoršek, kar je bila edina pozitivna točka tega sestanka. Tako ste pokazali svoj odnos do kmetov in podeželja in temu ustrezno smo na sestanku poslušali že slišane izgovore, konkretnih rešitev pa ni bilo. Tudi prihajajoče politike, ki jo nakazujejo zadnji dokumenti MOP-a, kot na primer »Osnutek strategije upravljanja z medvedom za naslednje 10 letno obdobje« in osnutek Zakona o ohranjanju narave, kažejo na popolno odsotnost zdravega razuma, na nesposobnost presoje dejanskega stanja in na ignoranco do legitimnih zahtev podeželja.

Več stoletij je imela pridelava hrane prednost pred divjadjo in zvermi. Te politike so nagrajevale uplenitelje velikih zveri (medved, volk in ris) ter divjega prašiča, veleposestniki, ki so želeli loviti jelenjad, pa so jo morali na svoji zemlji gojiti v oborah. Divjad in zveri na kmetovanje niso imele bistvenega vpliva. Ker imajo zveri na kmetijstvo na alpskem, kraškem in drugih obrobni področjih odločilen vpliv, se ministrstvo za kmetijstvo in vlada ne moreta in ne smeta distancirati od tega problema in prepustiti njegovo reševanje le MOP-u, ki ga vodijo in usmerjajo ozke skupine pod navidezno krinko naravovarstva. Pozivam vas, g. Marjan Šarec v funkciji predsednika vlade in vas, ga. Aleksandra Pivec, v funkciji ministrici za kmetijstvo, da se nemudoma vključita v reševanje problema, ki mu minister za okolje očitno ni kos.

V prvi vrsti, bi vas g. minister, Simon Zajc, rad opomnil, da z zvermi upravlja država, oz. vaše ministrstvo. Po slovenski zakonodaji je lastnik oz. upravljalec odgovoren za škodo, ki jo njegova lastnina povzroči na tuji lastnini. Država se tej ustavno zahtevani odgovornosti ne more izogniti.

Pogosto se poudarja, da je pri pripravi zakonodaje potrebno upoštevati vse deležnike. Sprašujem vas, kako ima lahko kmet, ki na svoji zemlji prehranjuje divjad in zveri in edini trpi posledice škod, enako težo kot deležniki, ki na sadovih njegovega dela uživajo le koristi. V spremembah nastajajoče nove zakonodaje želite vse breme zaščite rejnih živali pred zvermi preveliti na kmeta. To je protiustavno, do kmeta pa neetično in nepošteno. Kmet je dolžan kot dober gospodar, s primernim varovanjem zagotoviti, da njegove živali ne delajo škod na tuji lastnini, enako naj se kot lastnik obnaša država. Nesprejemljivo je, da ozke družbene skupine, ki zagovarjajo večanje populacij zveri ne nosijo za svoja dejanja nobene odgovornosti. Če se je »družba v širšem smislu« odločila spremeniti podeželje v odprto zverinjak, mora ta »širša družba« nositi tudi vse odgovornosti povezani z bremenami takih politik.

Vsi se strinjamo, da prostoživečih živali ne bomo ograjevali. Znani strokovnjak s področja lovstva, Blaž Krže, je v svoji knjigi »Lovec kot kmet in gozdar« (LZS, 1997), poglobljeno opisal številne zaščitne ukrepe za preprečevanje škode, na koncu pa v mastnem tisku posebej opozoril, da **»vsi ti ukrepi ne bodo učinkovali, če številčnost ne bo usklajena z okoljem«**. **In prav tu je država, g. minister Zajc, odpovedala v celoti!**

Do neke mere je razumljivo, do bo do posamičnih škodnih primerov prihajalo. Pogosto se omenja neko, za kmete še znosno stanje številčnosti zveri izpred leta 1990. Dodatna zaščita pred zvermi, ki nam jo ponujajo razni »strokovnjaki« in presega tradicionalne načine varovanja rejnih živali na paši, je neučinkovita, ekonomsko nevzdržna in v naši kulturni krajini nesprejemljiv tujek. Na tak način se morda še da zaščititi čebelnjak, domači vrt in »hišne živali«, nikakor pa ne travnikov, pašnikov in planin. Sploh pa se v alpskem svetu živina že stoletja tradicionalno pase brez stalnega nadzora pastirja ali psov, brez nočnega vhlavljanja in običajno le znotraj naravnih preprek same gorske krajine.

Kmeta je potrebno razbremeniti vseh materialnih stroškov in stroškov dela za zaščito pred napadi zveri. Kmetovi sadovi njegovega dela, pridelki in živina, ne morejo biti obremenjeni s stroški te zaščite, saj se na prostem trgu srečajo s proizvodi kmetov, ki teh stroškov nimajo. Kmet s temi dodatnimi stroški bi bil izpostavljen neljalni konkurenci, ki jo prepoveduje 74. člen Ustave RS.

Če do škode že pride, mora biti postopek nadomestila hiter, učinkovit in pošten. Škoda na rejnih živalih ni samo neposredna škoda poklanih živali, kot sedaj predlagate. Običajno je nekajkrat večja škoda zaradi posledic pokola, oz. šoka ter veterinarske oskrbe. Živali se razbežijo, veliko se jih ne najde, pojavljajo se zvriganja in neplodnosti. Po obligacijskem zakoniku je oškodovanec poleg povrnitve materialne škode upravičen tudi do povrnitve nematerialne škode. Po napadu zveri so porušeni rejski in razvojni cilji kmetije v katere je kmet vlagal desetletja. Veliko jih obupa in prekine stoletno tradicijo kmetovanja na svoji kmetiji. Pokol živine je šok za celo

kmetovo družino, še posebej za otroke in je v nematerialno kategorijo škode potrebno uvrstiti tudi kmetove duševne bolečine in posledice na zdravju. Za oceno škode, je poleg strokovnjaka gozdarske stroke, v komisijo zato treba vključiti strokovnjaka s področja veterine, zootehnike in medicine. Komisija mora biti za ocenjevanje takih škod usposobljena in mora delovati neodvisno in nepristransko, tako, da ima oškodovanec vanjo zaupanje.

Ekstremistični posamezniki, ki niso sposobni celovitega razmišljanja in pogleda zagovarjajo tezo utopičnega sobivanja kot del javnega dobra. Po naši zakonodaji lahko neko javno dobro prevlada nad drugim, zato vas sprašujem, g. minister Zajc, ali ima fanatično varovanje zveri prednost pred naslednjimi oblikami javnega dobra: **Prehranska samooskrba in z njo povezana nacionalna varnost državljanov.** Vedno bolj se kaže, da za financiranjem »naravovarstvenih« programov s strani EU stoji velekapital, ki želi naivne, predvsem bivše »vzhodne« države spremeniti v samooskrbno nesposobne, da bi jim lahko prodajal svojo, pogosto kakovostno vprašljivo hrano **Avtohtone in tradicionalne slovenske pasme domačih živali** so pod posebnim varstvom države in vse prilagojene ekstenzivni pašni reji. Nakazane politike upravljanja z velikimi zvermi ogrožajo njihov obstoj, saj jih, g. minister, silite nazaj v hleve in onemogočate pridelavo zdrave ekološke hrane. Če paša na naši kmetiji ne bo možna na tradicionalen način, bomo tudi mi kmetovanje opustili in prepustili površine zaraščanju

Izguba za kmetovanje dobršnega dela primernih kmetijskih površin. Ni samoumevno, da bodo supermarketi vedno založeni. Lakota lahko nastopi čez noč. Nismo imuni za politične, vojne in gospodarske krize. Spomnite se pripovedovanja naših staršev ali nedavnih posnetkov iz Venezuele.

Izguba motivacije za kmetovanje pri mladi generaciji. Politika (ne)upravljanja z zvermi je eden od pomembnih vzrokov umiranja stotine kmetij vsako leto, še posebej na OMD območjih

Pomen in vlogo kmetijstva ter razvoj podeželja ste sprejeli in potrdili v prenekaterih resolucijah na nacionalni in mednarodni ravni, med drugim v »Alpski« konvenciji, katere podpisnica je Republika Slovenija. Ali se zavedate, da je ogrožanje in opuščanje kmetovanja diametralno nasprotno zavezam v teh resolucijah

Izguba kulturne krajine in zaraščanje. Kulturna krajino je izoblikoval človek s kmetovanjem v preteklih stoletjih. Kulturna krajina omogoča življenje na podeželju, omogoča pridelavo hrane in je osnova razvoja tudi turistične gospodarske panoge. Neposredno je povezana z zahtevo 71. člena Ustave RS (Država skrbi za gospodarski, kulturni in socialni napredek prebivalstva na gorskih in hribovitih območjih), ter 73. člena Ustave RS (Država in lokalne skupnosti skrbijo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine).

Sprašujem vas, g. minister Zajc, v čigavem interesu je, da celotna Dinarsko-pindska populacija medvedov šteje 4000 osebkov, samo v Sloveniji pa jih imamo 1000! Imamo največjo gostoto zveri na enoto površine v svetu. Izrazito odstopamo od politik upravljanja z medvedom od sosednjih držav. Na Hrvaškem je medved uvrščen med lovno divjad. V Avstriji po letu 2006 reprodukcije niso več zaznali, medved šteje za izumrlo vrsto. Upravljalni cilj v Italiji je ohranjati populacijo cca 50 medvedov. Podobno je pri volkovih. Nemčija je pred kratkim sprejela zakonodajo, ki omogoča odstrel volkov v primeru pojava škod na živini. Vse našete države so članice EU, zato vaši izgovori na evropsko zakonodajo ne vzdržijo. Razlika je v tem, da je politika v teh državah sposobna zagotoviti prehransko in splošno varnost svojih državljanov, kar na žalost naša ni. Zapadla je »sindromu plišastega medvedka« in se ni sposobna z argumenti upreti niti birokratskim zablodam in povsem nestrokovnim sodbam naših sodišč.

Odgovorna politika bi morala prepoznati, da **se zveri zaradi njihove karizmatične pojave in čustva neosveščenih ljudi zlorablja za služenje denarja ozkih skupin z zelo kratkovidnim in neodgovornim pogledom na širše dogajanje v družbi.**